

Cantatedienst in de Paaskerk

‘Herr Gott, dich loben wir’, BWV 16

Zeven keer dit jaar kan muziekminnend Baarn rekenen op fraaie uitvoeringen van Bach-cantates en dat is ook zondag 16 januari a.s. weer het geval. De Bach Cantorij Baarn voert dan in de Paaskerk aan de Oude Utrechtseweg cantate 16 uit. De bijbehorende interkerkelijke dienst, waarin ds. Marleen Kool voorgaat, begint om 19.30 uur. Als solisten treden aan Saskia Kruyssen, alt, Erik Janse, tenor en Erks Jan Dekker, bas. Solisten, koor en orkest van de cantorij staan onder leiding van Bas Ramselaar. Organiste is Felicity Goodwin.

Een nieuw jaar, een nieuw geluid

Met de naklank van het Weihnachts Oratorium nog in de oren spoeden we ons in het nieuwe jaar. Ook Bach zal zich in deze tijd van het jaar als een gedisciplineerde bezetene hebben gezet aan het componeren van cantates voor alle opeenvolgende feestdagen. Ter gelegenheid van nieuwjaarsdag en de eerste zondag in het nieuwe jaar heeft hij verschillende cantates geschreven; behalve cantate 190, 41 en 171 ook de cantate van aanstaande zondag BWV 16.

BWV 16

De cantate werd geschreven voor de nieuwjaarsviering van 1726 en Bach maakt daarbij gebruik van een tekst van Georg Christian Lehms, dichter verbonden aan het hof van Darmstadt. Bach kende het werk van deze dichter al uit de tijd dat hij in Weimar werkzaam was (1708-1717).

Wat onderscheidt deze cantate van de andere cantates die Bach voor dezelfde gelegenheid schreef? In tegenstelling tot wat je zou verwachten in dit derde cantatejaar in Leipzig, begint de cantate niet met een groots opgezette orkestrale introductie, maar al in de vijfde maat klinkt in de sopraanstem de aanhef van de door Martin Luther vertaalde versie van het Te Deum, “Herr Gott, dich loben wir”.

Het is de aftrap voor een gezamenlijke lofprijzing van de Heer. Zie het als een community singing, de gehele kerkgemeente gaat mee in deze uitnodigende beweging.

De cantate telt zes verschillende delen. Het is verleidelijk om die delen allemaal een eigen karakter toe te schrijven. Doe dat nu eens niet! Bezie deel één tot en met drie als één geheel. Hoor het openingskoor dat eigenlijk ook zo vreemd abrupt eindigt. Dan volgt een intermezzo, een recitatief voor bas en vervolgens gaan we met z’n allen weer heerlijk verder met het prijzen en bejubelen van de Heer, hier en daar onderbroken door een stichtelijke solo door de basstem. De opgewekte en verwante toonsoorten houden die drie delen heel comfortabel bij elkaar. Je zou bijna spreken van een setje.

DE OMSLAG

Tot nu toe was het heel fijn zo met z’n allen samen, het voltallig orkest en extra hoornschal. En dan ineens een solostem met sobere begeleiding : de alt die ons trakteert op een zuiver boekhoudkundig recitatief. Als trouwe gelovige somt zij nog eens fijntjes op waar wij in het nieuwe jaar graag op rekenen: bescherming tegen ongemak, oorlog en Satans listen en vooral “geef ons vrede en rust. Zegen ons en ons land. Wij zijn immers gezegend als we op u en uw

heil vertrouwen”. Naar de taal van nu: kostbare verlangens en vrome voornemens. En dat gesteld in een vrij neutrale persoonsvorm, wij allen, men.
Zo’n lijstje zet je even aan het denken.

VAN GROOT NAAR KLEIN, VAN BUITEN NAAR BINNEN

Dan komen we uiteindelijk toch bij de kern van de zaak, namelijk de enige echte aria van deze cantate. De laatste aria voor het slotkoraal bevat bijna altijd de clou of – zo u wilt- het mysterie van het verhaal/de cantate. Vaak is zo’n aria voorbehouden aan de basstem als representant van de stem van God.

Nu is het de tenor die uiterst lieflijk zingt. Wie is het die hier spreekt? Hier leren we iets van de piëtistische Bach kennen. De tekst opent in de ik-vorm en de tekst is uiterst expliciet. “Geliebter Jesu, du allein sollst meiner Seelen Reichtum sein”. Slechts drie stemmen zingen hier het echte Te Deum: basso continuo, hobo da caccia en tenor. Het getal drie is nooit ver weg als Bach het goddelijke bezingt en het heiligste, wat dat ook is, met noten weet aan te raken.

Als je als individu dit alles hebt weten te verinnerlijken, dan klinkt heel bevrijdend dat schitterende slotkoraal.

Uitvoeringen van cantate 16 zijn er zelden. Alle reden dus om zondag 16 januari vanaf 19.30 uur in de Paaskerk present te zijn om deze lichtelijk versmade cantate te ervaren.

Verzoeken dit vignet bij het artikel te plaatsen en –indien mogelijk– een foto van dirigent Bas Ramselaar en/of bas Erks Jan Dekker (zie bijlages)